

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

**2024/6--SON
ILOVA TO'PLAM**

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

Sh.T.Mavlonova	
Inklyuziv ta'lim o'quvchilariga ingliz tilini o'rgatishning pedagogik-psixologik, ijtimoiy xususiyatlari	214
Z.M.Xursanova	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining mantiqiy fikrlashini rivojlantirish mazmuni	219
A.B.Mirzayev	
Effective ways to use the task-based approach in foreign language courses	223
Sh.A.Pakirdinova	
Blended learning texnologiyasining nazariy asoslari va uning ta'lim jarayonida ahamiyati	226
Sh.A.Pakirdinova	
Comparative analysis of online and traditional classroom learning	231
M.M.Umaralieva	
Fostering autonomy and engagement in higher education: self-regulated learning with multimedia tools	235
Z.N.Usmonov	
Maktabgacha tarbiya muassasalaridagi bolalar jismoniy tarbiyasi	239
A.T.Akbarov	
Turli maktab yoshidagi o'quvchilar organizmining funksional holatini o'ziga xos xususiyatlari	246
U.K.Rahmonov	
Musiq madaniyat darslarini olib borishda ta'lim beruvchining o'rni	252
U.K.Rahmonov	
Musiq darslarida zamonaviy texnologiyalarni qo'llashda loyiha texnologiyasini ahamiyati	256
V.Abdurakhmanov	
"The challenges of teaching english to international students"	261
D.Y.Irmatov	
Tarbiyachining kasbiy nazari va kasbiy amaliy tayorgarligi mazmuni monitoringi va maktabgacha ta'lim yoshidagilar "Ontogonez"ga mansub bilimlar	265
Н.Соби́ров, О.А.Акбаров, Э.Ф.Гиздулин	
Инновационная педагогическая деятельность	269

IQTISODIYOT

M.O.Baltabayeva, K.N.Raximova, M.K.Axmadaliyeva	
Ayollarning iqtisodiy mustaqilligi oilaning yaxshi yashashiga qo'shgan hissasi	273
K.N.Raximova, M.O.Baltabayeva, M.K.Axmadaliyeva	
Yashil iqtisodiyot fanida yashil iqtisodiyotga o'tish dolzarbligi va konseptual asoslari	276

FALSAFA

N.M.Axmadiyev	
Ijtimoiy rivojlanish va yoshlarni dunyoqarashida manfaatlar to'qnashuvi	281
I.Toirov	
Milliy davlatchilik asoslarini mustaxkamlash va fuqarolik jamiyati barpo etishning falsafiy jihatlarini	284
I.A.Nurmatova	
Jamiyat ma'naviy muhitida oila institutining roli	289

SIYOSAT

B.P.Zokirov	
Jinoiy aktivlarni qaytarish bo'yicha universal va mintaqaviy xalqaro-huquqiy asoslari	293
S.M.Xoliqov	
Davlatning mudofaa qobiliyatining huquqiy asoslari	301
B.P.Zokirov	
Xorijiy ilg'or tajribalar jinoiy aktivlarni qaytarish mexanizmlarini rivojlantirishning muhim omil sifatida	304
S.M.Xoliqov	
Milliy xavfsizlikni ta'minlashda parlament quyi palatasi faoliyatidagi muammolar	314

UO'K: 316.7

IJTIMOY RIVOJLIVNISH VA YOSHLARNI DUNYOQARASHIDA MANFATLAR TO'QNASHUVI.**КОНФЛИКТ ИНТЕРЕСОВ В ОБЩЕСТВЕННОМ РАЗВИТИИ И ВЗГЛЯД МОЛОДЕЖИ.****CONFLICT INTERESTOV V OBSHCHESTVENNOM RAZVITII I VZGLYaD MOLODEJI.****Axmadiyev Nuriddin Muxutdinovich**

Farg'ona davlat universiteti falsafa kafedrası katta o'qituvchisi, falsafa fanlari boyicha falsafa doktori (PhD).

Annotatsiya

Jamiyatni ma'naviy, ma'rifiy jihatdan isloh etishda manfaatlar to'qnashuvi chuqur bilim va hayotiy saboqlarga to'la tajribalaridan samarali foydalanish tamoyili alohida ustuvorlik kasb etmoqda. Shu jihatdan olib qaraganda, Aytish kerakki, bugungi kunda dunyo aholisining tarkibida, keksa avlod vakillarining soha va tarmoqlar rivojida ishtiroki kengayib borayotgani yaqqol sezilmoqda. Ayniqsa, manfaatlar to'qnashuvi ma'naviy-ma'rifiy, tarbiyaviy jarayondagi faolligi, jamiyatdagi yangilanishlar va o'zgarishlar davomida uchraydigan ijtimoiy muammolar yechimidagi muhim o'rni egalaydi va tadqiqot obyekti sifatida o'rganilishiga asos bo'ladi. Ijtimoiy rivojlanish va yoshlarni dunyoqarashida manfaatlar to'qnashuvi, ilmiy salohiyatidan yoshlar axloqiy madaniyatini shakllantirishda samarali foydalanish mexanizmlarini takomillashtirish vazifasi metodologik yondashuvlarga asoslangan tadqiqotlarga bo'lgan zaruratni kuchaytirmoqda.

Аннотация

В духовно-просветительском реформировании общества особый приоритет приобретает принцип эффективного использования глубоких знаний и опыта, насыщенного жизненными уроками конфликта интересов. С этой точки зрения, Следует сказать, что сегодня в структуре населения планеты расширяется участие представителей старшего поколения в развитии отраслей и производстве. В частности, конфликт интересов играет важную роль в духовно-воспитательном, воспитательном процессе, в решении социальных проблем, возникающих в ходе обновления и изменения общества, и является основой его изучения как объекта исследования. Конфликт интересов в общественном развитии и мировоззрении молодежи, задача совершенствования механизмов эффективного использования научного потенциала в формировании нравственной культуры молодежи повышают потребность в исследованиях, основанных на методологических подходах.

Abstract

In the spiritual and educational reform of society, the principle of effective use of deep knowledge and experience gained through life lessons of conflicts of interests acquires special priority. From this point of view, it follows that today in the structure of the planet's population the participation of representatives of the star generation in the development of industries and industries is expanding. In particular, the conflict of interests plays an important role in the educational-upper-educational process, in solving social problems that arise during the renewal and change of society, and its fundamental study appears as an object of research. The conflict of interests in the social development and worldview of youth, the task of improving the mechanisms of effective use of scientific potential in the formation of a natural culture of youth will increase the efficiency of research based on methodological approaches.

Kalit so'zlar: ijtimoiy rivojlanish, manfaatlar to'qnashuvi, yoshlar ma'naviyati, axloqiy madaniyat, fuqarolik jamiyatini, milliy munosabatlar.

Ключевые слова: социальное развитие, конфликт интересов, духовность молодежи, нравственная культура, гражданское общество, национальные отношения.

Key words: social development, conflict of interests, spiritual youth, moral culture, civil society, national relations.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlarning markazida yoshlar masalasi alohida belgilab olingan. Mamlakat kelajagi bo'lmish yoshlarga qancha keng imkoniyatlar yaratilsa, yurtning ertangi kelajagiga ishonch shuncha kuchli bo'ladi. Jamiyatning yangi rivojlanish bosqichida yoshlarga qaratilgan davlat siyosati dinamik o'sib borganini kuzatish mumkin. Bunga javoban yoshlarimizning xalqaro maydonlarda sport, san'at, ilm-fan, axborot texnologiyalari, tadbirkorlik sohalarida ulkan yutuqlarni qo'lga kiritib, yurtimiz sha'nini, dovru'g'ini,

mavqeyini oshishida o'zlarining munosib hissalarini qo'shmoqda. Albatta, bunday yutuqlar mamlakatda olib borilayotgan yoshlarga oid davlat siyosati bilan chambarchas bog'liqdir.

O'zbekistonda kuchli fuqarolik jamiyatini shakllantirishga qaratilgan demokratik yangilanishlarni amalga oshirish, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni jadallashtirish, mamlakatimizda tinchlik va barqarorlikni saqlash, ijtimoiy birdamlikni ta'minlash, millat va elatlar o'rtasidagi do'stlikni kuchaytirishda milliy manfaatlarini har tomonlama hisobga olish, ularga alohida e'tibor qaratish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun ham, yoshlarda milliy manfaatlariga sodiqlikni shakllantirish orqali ularda vatanparvarlik ruhiyatini mustahkamlash mumkin bo'ladi.

Yoshlarda vatan manfaatlarini qadrlash, milliy manfaatlar ustuvorligi asosidagi vatanparvarlikni shakllantirish, bu boradagi tashkiliy-huquqiy ishlarning samaradorligi tahlil qilingan. Buning uchun, avvalo milliy manfaatlar tushunchasining mazmun mohiyatini ko'rib chiqish, ungi yoshlarda vatanparvarlikni shakllantirishdagi o'rini yoritish maqsadga muvofiq ish bo'ladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Milliy manfaatlar deganda millatga, milliy davlatchilikka moddiy, ma'naviy, ruhiy va jismoniy foyda, naf keltiruvchi omillar nazarda tutiladi. Demak, yoshlarda o'z mamlakatiga foyda keltiradigan turli faoliyat bilan band bo'lishi, qashlarga ega bo'lishi ham uning sadoqatini namoyon qiladi.

Manfaatlarining turli – tumanligi sabab, bu tushunchani mohiyatini oydinlashtirish lozim. Jumladan, falsafa qisqacha izohli lug'atida: "Manfaat – individ va ijtimoiy guruhlar faoliyatining asosiy sababi. Manfaat faoliyatni keltirib chiqarib qolmay, uning yo'nalishi, vosita va shakllari, maqsadini ham belgilab beradi"[1]. Tadqiqotchi olimlar A.J.Xolbekov va T.B.Matiboyevlarning asarlarida manfaatlarini moddiy va ma'naviy, umumiy va xususiy manfaatlariga ajratishadi[2]. Boshqa bir olim B.K.Iminov fikricha: "Manfaat bu subyekt faoliyati orqali ruyobga chiqadigan qiziqishlar mundarijasidir. Ayni paytda u insoniyat subyekting tub mazmunini tashkil qiladi va shu faoliyat tufayli subyektivlik obyektivlikka o'sib boradi"[3]. Demak, milliy manfaatlar bu muayyan millat vakillarining ko'pchiligi qo'llab-quvvatlayotgan talab va ehtiyojlar yig'indisidir. Milliy manfaatlar mamlakatimizda istiqomat qilayotgan boshqa millat, xalqlarining, butun mamlakat manfaatlariga zid bo'lmasligi kerak.

Shuningdek, yoshlarda ijtimoiy manfaatlariga doir qarashlarini ham oydinlashtirishga ko'maklashish, bu orqali jamiyatning umum manfaatlarini qadrlash, unga vatanparvarlik bilan munosabatda bo'lish ham muhim vazifalardan biridir. Chunki ijtimoiy manfaatlar milliy manfaatlardan farqli o'laroq, alohida bitta millat yoki xalq manfaatini emas, balki mamlakatdagi barcha millat, elat vakillari maqsad va intilishlarining yaxlitligi, umumiyligini ifodalaydi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

O'zbekistonning tarixiy taraqqiyot tajribasi shuni ko'rsatadiki, umummilliy manfaatlar hamisha milliy manfaatlar bilan uyg'un bo'lgan. Bunda bir qancha tamoyillarini ajratib ko'rsatish mumkin. Masalan, umummilliy manfaatlarini milliy manfaatlardan ustun qo'yish tamoyili. Umummilliy manfaatlarini yuqori qo'yish milliy manfaatlarini cheklash, kamsitishni bildirmaydi, balki bu umumiyatning manfaatiga asoslanish, ozchilikning manfaatini ko'pchilik manfaatidan ustun qo'ymaslik demakdir.

Bugungi yoshlar voqelikni shunchaki his qilibgina qolmaydi, balki o'z manfaatlari yo'lida unga faol ta'sir ko'rsatadi, o'zlashtiradi va o'zgartiradi. Millatlar va milliy manfaatlar, milliy his-tuyg'ular mavjud ekan, milliy munosabatlar ham kun sayin e'tiborga molik masalalar, umumiylik munosabatlarni hisobga olgan holda o'z vaqtida va ijobiy hal etilishini talab etadi. Millatlarning manfaatlariga birdan-bir to'g'ri munosabatda bo'lish, ularni eng yuqori darajada qanoatlantirish va ana shu asosda ixtiloflar chiqaradigan har qanday sabablarini oldini olish demakdir. Shunday ekan, milliy manfaat teran ijtimoiy, psixologik hodisa bo'lib, millatlarning ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy hayotini har tomonlama qamrab oladi. Milliy manfaatlar – millatga, milliy davlatga moddiy, ma'naviy, ruhiy va jismoniy foyda, naf keltiruvchi omillar sifatida bo'lsagina, davlat yaxlitligi, suverentetiga xavf tug'dirmaydi.

XULSA

Mamlakatimizda olib boriladigan barcha islohotlar uchun umuminsoniy qadriyatlar va umummilliy manfaatlar ustuvorligi tamoyili asos qilib olinishi maqsadga muvofiqdir. Yoshlarning uyushqoqlik bilan jipslashishiga ularning qaysi urug'ga, hudud yoki etnik birlikka mansubligi emas, balki umumdavlat darajasidagi umumiy manfaatlarining mushtarakligi asos bo'lishi lozim. Barcha mintaqalar, etnik va ijtimoiy guruhlarining manfaatlari o'rtasida muvozanat saqlanishini hamisha hisobga olish zarur. Shuningdek, manfaatlarini ifodalash va ro'yobga chiqarishning huquqiy

FALSAFA

mexanizmni yaratish yo'li bilan millatlararo munosabatlar sohasida paydo bo'ladigan salbiy holatlarni oldini olish mumkin bo'ladi.

Ba'zi hollarda milliy manfaatlar g'oyaviy-siyosiy mazmuniga ko'ra bir-biridan farq qilishi mumkin. Shuning uchun ham, ko'p millatli davlatimiz millatlarning sog'lom milliy manfaatlarini umummilliy darajada uyg'unlashtirishi va ularni qondirish yo'llarini izlamog'i lozim. Demak, yoshlarda umumiyliiy manfaatlar uyg'unligida rivojlanish strategiyasini singdirish, turli millat va elatlarning yagona vatan tuyg'usida erkin yashashiga imkon berish ham aslida ichki birdamlikning bir belgisi hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Falsafa. Qisqacha izohli lug'at (Ma'sul muharrir: A. Jalilov). – B. 195.
2. Xolbekov A.J., Matiboyev T.B. Ijtimoiy adolat va demokratiya: barqaror araqqiyot yo'lida. – T.: "Yangi asr avlodi", 2004. – B. 102.
3. Иминов Б.К. Манфаатлар – сиёсат ва мафкура. – Т.: Минҳож, 2002. - Б. 13 – 14.